

Toelichting Erf- en schenkbelasting

IV. Bedrijfsopvolgingsfaciliteiten

A. Overzicht

Algemeen

Als er door middel van een schenking of door vererving **ondernemingsvermogen** wordt verkregen, is de verkrijger in beginsel schenk- of erfbelasting verschuldigd. Teneinde te voorkomen dat ondernemingen hierdoor in liquiditeitsproblemen komen, is een vrijstelling in de wet opgenomen. Die vrijstelling geldt zowel voor de schenk- als voor de erfbelasting.

Opmerkingen

- a. Aangezien de overdracht van een onderneming ook tot heffing van **inkomstenbelasting** kan leiden, zijn er in de Wet inkomstenbelasting 2001 vergelijkbare vrijstellingen opgenomen (vanaf [art. 3.62 Wet IB 2001](#) / vanaf [art. 4.17a Wet IB 2001](#)).
- b. De vrijstelling voor ondernemingsvermogen wordt vaak aangeduid met de term '**bedrijfsopvolgingsregeling**' (BOR) of '**bedrijfsopvolgingsfaciliteiten**' (BOF).

Faciliteiten

De bedrijfsopvolgingsfaciliteiten bestaan uit meerdere delen. Zowel voor de schenk- als voor de erfbelasting geldt in 2024 in hoofdlijnen het volgende ([art. 35b lid 1 SW](#)):

1. Het **verschil tussen de liquidatiewaarde** (S 1550) en de **goingconcernwaarde** (S 1500) is voorwaardelijk vrijgesteld, indien de liquidatiewaarde van het ondernemingsvermogen (S 3430) van een objectieve onderneming (S 3700) hoger is dan de goingconcernwaarde.
2. De goingconcernwaarde is voorwaardelijk vrijgesteld tot een bedrag van **€ 1.325.253**.
3. Voor het restant van het ondernemingsvermogen geldt er een voorwaardelijke vrijstelling van **83%**.
4. Voor de schenk- of erfbelasting die is verschuldigd over het **niet-vrijgestelde gedeelte** kan voor een periode van **10 jaar rentedragend uitstel van betaling** worden verkregen ([art. 35b lid 2 SW](#) jo. [art. 25 lid 12 lw 1990](#)).
5. Als er door de bedrijfsopvolging **onderbedelingsvorderingen op een medeverkrijger** zijn ontstaan ter zake van door deze medeverkrijger verkregen ondernemingsvermogen, kan voor de hierover verschuldigde erfbelasting voor een periode van **10 jaar rentedragend uitstel** worden verkregen ([art. 25 lid 13 lw 1990](#)).

Opmerkingen

- De voorwaardelijke vrijstelling **vervalt** als er binnen vijf jaar na de verkrijging van het ondernemingsvermogen niet meer geheel wordt voldaan aan het voortzettingsvereiste (S 3580) ([art. 35b lid 6 SW](#)).
- Het **uitstel van betaling** als bedoeld in onderdeel 4 en 5 wordt ingetrokken, indien ([art. 25 lid 12 en 13 lw 1990](#)):
 - de belastingschuldige failliet gaat;
 - de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen ten aanzien van de belastingplichtige van toepassing wordt; of
 - er niet langer wordt voldaan aan het voortzettingsvereiste.

Ten aanzien van onderdeel 5 geldt voorts dat het uitstel van betaling wordt ingetrokken als de vordering wordt voldaan (S 4280).

- De faciliteit van het **uitstel van betaling wordt aan de top** (tegen het hoogste tarief) verleend. Dat betekent dat als er naast ondernemingsvermogen ook ander vermogen wordt verkregen, het uitstel van betaling voor het ondernemingsvermogen wordt verleend voor het verschil tussen de belasting over de totale belaste verkrijging en de belasting over de belaste verkrijging minus het niet-vrijgestelde ondernemingsvermogen ([art. 35b lid 3 SW](#)).

Voorbeeld

Een vrouw drijft een onderneming met een liquidatiewaarde van € 3.500.000. De goingconcernwaarde bedraagt € 2.500.000. De vrouw overlijdt en de onderneming gaat over op haar zoon. De belaste verkrijging van de zoon bedraagt als gevolg van de toepassing van de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten:

Verkrijging	€ 3.500.000
Liquidatiewaarde -/- goingconcernwaarde	€ 1.000.000 -/-
100%-vrijstelling	€ 1.325.253 -/-
83%-vrijstelling ($83\% \times (\text{€ } 2.500.000 - \text{€ } 1.325.253)$)	€ 975.040 -/-
Belaste verkrijging	€ 199.707

Aandachtspunten

Om de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten te kunnen toepassen, moet er aan diverse **voorwaarden** worden voldaan. Deze worden behandeld vanaf S 3420 (S 3420). Om de **omvang** van de vrijstelling te kunnen vaststellen, moet er met diverse zaken rekening worden gehouden, zoals met de omvang van het ondernemings- en beleggingsvermogen, belastingschulden en tegenprestaties. Vanaf S 3670 (S 3670) worden alle voor de berekening van belang zijnde aspecten besproken. Tot slot wordt er in S 3760 (S 3760) stilgestaan bij de invloed van de verdeling van een nalatenschap of een huwelijksgemeenschap op de omvang van de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten.

Omdat de faciliteiten voor de schenk- en erfbelasting vrijwel gelijk zijn, worden deze hierna gezamenlijk besproken. Waar nodig, zullen de bijzonderheden voor een van beide belastingsoorten worden weergegeven.

B. Voorwaarden

1. Overzicht

Om de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten te kunnen toepassen, moet er aan alle hiernavolgende voorwaarden worden voldaan.

- Er is sprake van de verkrijging van **ondernemingsvermogen** (S 3430).
- Er is sprake van een **kwalificerende erflater of schenker** (S 3520).
- De verkrijger **zet** de onderneming **voort** (S 3580).
- Er wordt een **verzoek** ingediend om de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten toe te passen (S 3650).

2. Ondernemingsvermogen

a. Algemeen

De bedrijfsopvolgingsfaciliteiten voor de schenk- en erfbelasting zijn enkel van toepassing als er **ondernemingsvermogen** wordt verkregen. Daarmee wordt bedoeld ([art. 35c lid 1 SW](#)):

- vermogen dat tot een onderneming voor de inkomstenbelasting behoort (S 3440);
- een medegerechtigdheid (S 3460);
- vermogensbestanddelen die bij de erflater of schenker tot een aanmerkelijk belang behoorden (S 3470); en
- ter beschikking gestelde onroerende zaken (S 3510).

Niet tot het ondernemingsvermogen behoren ([art. 35c lid 7 SW](#)):

- (delen van) onroerende zaken voor zover die voor meer dan 10% rechtens of in feite (in)direct ter beschikking zijn gesteld aan een ander, of daartoe bestemd zijn; en
- schulden die samenhangen met die (delen van) onroerende zaken.

Opmerkingen

a. Als **een ander** wordt in dit geval **niet** aangemerkt:

- een deelnemer in een samenwerkingsverband waaraan (de delen van) de onroerende zaken ter beschikking zijn gesteld, mits de erflater of schenker ten tijde van de verkrijging winst uit onderneming in de zin van art. 3.2 ([art. 3.2 Wet IB 2001](#)) of art. 3.3, lid 1, onderdeel a, Wet inkomstenbelasting 2001 ([art. 3.3 Wet IB 2001](#)) geniet uit dat samenwerkingsverband; en
- een lichaam waarin de erflater of schenker ten tijde van de verkrijging een direct aanmerkelijk belang met uitzondering van art. 4.10, Wet inkomstenbelasting 2001 (S 3470) of een indirect aanmerkelijk belang (S 3490 en S 3500, met uitzondering van de tweede bullet) heeft ([art. 35c lid 8 SW](#)).

b. De uitzondering van bepaalde (delen van) onroerende zaken en daarmee samenhangende schulden voor onroerende zaken geldt niet voor de terbeschikkingstelling van **los land op grond van een schriftelijke pachtovereenkomst**, mits wordt voldaan aan de voorwaarden van art. 7:396, lid 1, onderdelen a tot en met c, BW ([art. 7:396 BW](#) / [art. 35c lid 9 SW](#)).